

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік 20 кор.
на пів року 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць 1.70 кор.

За границею

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Пощиною члено по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирнеш ми очі і душу ми вирнеш; а не возьмеш молодість, віра не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових неальмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові щодня крім неділі і руских свят о 5½ год. пополудні.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. І. п. Домбровського (Харунцини). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гансмана.

Рускини звертає ся лише на поше одне застережене. — Рекламанці неопечатані альні від п'яти. — Оголошеня звычайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надсланим» 40 с. від стрічки. Подли і приватні доносеня по 3) с. від стрічки.

Національно-політичне значінє буковинських виборів соймових.

(+) З усіх областей України-Руси (окрім угорської Русі) найпізніше пробудила ся з тяжкого просона буковинська Русь і дійшла з початком 60-их років минулого століття до національної свідомости, до того погляду, що лише на широким народних основах можуть буковинські Русини двигати ся і розвивати культурно. В тім змаганю до національного освідомленя і культурного поступу переходила буковинська Русь подібні дороги, як і Галичина, і там проявляли ся такі самі народні недуги і пошести як в Галичині. Але хоч Буковина значно пізніше взяла ся до сеї роботи, зуміли тамошні трудовники на народній ниві, хоч як нечисленні, витворити серед буковинсько-руської суспільности виразну і ясну свідомість національну. Москвофільська пропаганда кинула ся і на буковинській народній ниві шкідним буряном і там якийсь час запоморочувала умі рускої суспільности.

Одначе передові, хоч як нечисленні Русини-народовці відразу зрозуміли грозу сего шкідного буряну і уміли відріжнити і відділити кукіль від здорової пшениці. Буковинські Русини-народовці станули відразу на рішучім і яснім становищі, що хто не є і не признає себе Русиною, не може творити ніякої рускої партії і тим раз на все виділили і виріжнили зпоміж рускої суспільности народних відступників, з якого-б они не були табору. Довго ще доводило ся буковинським Русинам-народовцям поборювати народних відступників, що скривали ся під покришкою нібито «старорускої партії», а на жаль дізнавали навіть пособлюваня з боку нетямучого краєвого правительства (як свого часу посол др. Волян, опісля др. Гакман), одначе рішучо і свідомо ведена боротьба довела на останку до світлої побіди, до викоріненя сего поганого буряну, до усуненя сеї кирині, що ставала перепорою всякій реальній народній роботі. Останні соймові вибори вели там Русини-народовці з свідомою цілю рішучою, з ясною програмою поборюваня всякої масти народних відступників, не вдавали ся в ніякі консолідації і зуміли переконати краєве, як і центральне правительство, що лише на народних основах оперта руска політика зможе принести хосен і рускому народові і краєви та державі. Вислід був світлий, москвофільського буряну не стало, его випололи з накорінком.

В тім іменно лежить ціла вага і незвичайна національно-політична досягність буковинських соймових виборів. Буковинська Русь станула тепер на чистих народних основах і ві культурний розвиток піде тепер широким шляхом, без перепон, які все кладено з москвофільського боку — не буде вже сеї кирині, яку в кождім народнім почині розводили москвофіли, шукаючи собі союзників в сусідних політичних та-

борах, а навіть підшиваючи ся під крила правительства, котре не все зуміло полпати ся на їх проворности і хитрощах.

Буковинські вибори повинні також бути наукою для Русинів в Галичині. Тут уже давно треба було виполоти і викорінити сей бурян, що так буйно розростає ся на нашій народній ниві, заглушує і спинає всякий поступ національний і культурний і розростає ся на шкоду хосенної, реальної роботи народної. Як буковинські Русини уміли зпоміж неосвідомлених широких верств рускої суспільности вибрати хоч ще неосвідомлені одиниці і спожиткувати їх для народної роботи, так можна би се було перевести і в Галичині. Одначе тут як-раз показала ся неспосібність і незручність наших провідників політичних. Они почали як-раз навязувати компроміси, творити консолідації, організувати суїльні комітети з такими людьми, котрі сплямили свої руки всякими «делками» в «Рільничо-кредитовім Заведеню» і повинні були опинити ся перед судовими кратками. Входячи з такими людьми, як і з ноторичними членами московської агенції, скаляли сї політики народоцепоного табору українськоруску народну ідею, а з другого боку допомогли зреабілітувати ся важко скомпромітованим перед лицем руского загалу народним відступникам. Двигнувши ся із свого занепаду, сї відступники стали не лише киринити у всякій народній роботі (що наостанку довело до розриву консолідації), але й станувши знов на ноги, почали глядіти компромісів в польській таборі, котрому они були пригідні до поборюваня народно-руських змагань. Так вирости они переогодом на нмие «консервативне сторонництво», що стає тепер на перекір всяким змаганям рускої суспільности до самостійного народного і культурного розвитку. Нехайже буковинська Русь послужить галицким політичним проводирам наукою, що не гнилыми компромісами з москвофільським штабом, але тяжкою і рішучою боротьбою та викоріненем сего буряну зможемо дійти до красної долі. Організація, яку перевели н. пр. перемискі Русини-народовці по розриві консолідації, може послужити також взірцем, якою дорогою зможемо визволити ся з москвофільського ярма і станути на власних ногах і о власних силах.

Школи на Русі.

(Дальше).

Берестейська школа.

Почин школи бачимо тут 1590. р. с. є ще перед заснованем братства. До Мелетія Хрептовича прийшли міщани і просили о дозвіл заснованя школи і удержуваня при ній одного або двох дяків на науки діттих. Єпископ згодив ся на се під услівєм, що дяк і ученики будуть ходили до церкви задля читаня слова Божого. Кождий з священників міг також двое — троє діттих учити для потреби церкви і своєї парохії. На удержанє сеї школи дістали міщани дозвіл королівський 1591. р. Відтак міщани получи-

лись в братство, а потверженє его одержали від львівського братства. Король надав 1592. р. поновно грамоту на удержуванє школи грецького, латинського, польського і руского язика і право удержуваня учителів світських і духовних. Школа ся упала 1597., аж король Володислав IV. надав право братству при церкві Рождества Пр. Діви Марії заснованя школи руского і польського язика.

Миньські школи.

В Миньску були два братства і дві школи. Шпитальне братство, затвержене 1592. р. могло мати школу і держати бакаляра для науки діттих грецької і рускої мови.

Слідів сеї школи нема від 1601. року, а майно перейшло до уніятів.

Петропавловське братство 1613. р. удержувало школу. Миньське дворянство заснувало школу, устроїло братство після вильнського і завело науку грецького, словенського і латинського язика. Школою завідував ігумен монастиря.

Могилевська школа.

Місто управляло ся правом маґдебурским і мало право завести школу на підставі грамоти Стефана Баторія з 28. січня 1578. року. Перша школа в Могилеві позстала при спаскім братстві. Патріярх Єремія надав благословенну грамоту в переїзді через Русь 1589. Міщани прийняли устав львівського братства 1590. В школі мали учити азика і письма словенського, руского, грецького, латинського і польського. Заснованє сеї школи припадає підчас найбільшого розгару полеміки. Школа ся вистувала проти унії. Дальше існуванє сеї школи є непевне задля роздорів, рівнож не є яснє, в яким она стані знаходилась.

Луцка школа.

Луцке братство оснувалось 1617. року. Право оснувати церкву і школу одержало 1619. р. Школу заведено доперва 1620. Луцкий бурмиєтр Сам. Вас. Солтам дарував дім, склен з товарами, котрі мали бути продані а проценти обертались на науку. Школа держалась порядку шкільного братства львівського, однак не сліпо, бо брацтво уложило в скорі власний устав: «Прав школи греко-латинсько-словенської луцкої артикули. Братство стреміло до піднесеня уровеня сеї школи до рівні з колеґією єзуїтською. Рівнож унормовано відносини світських членів і духовних в внутрі братства. Ігумен удержував учителя і півчого а разом з братчиками вибирали з посеред себе ректора, котрий мав надзорувати школу, учеників і дидакала. Уряд ректора був безплатний. Що чотири тижні був ректор обовязаний держати іспит, аби молодіж не тратила часу і літ. Братчики удержували учителя.

Школа була під надзором ігумена з черцями, однак контролю виставала в руках братства. В луцкій школі учено латинського і польського язика.

Київські школи.

Братська і лаврська.

Київське богоявленське братство основанє зістало 1615. р. На ґрунтах, подарованих Галішкою Гулевичівною Лозкиною мав бути построний монастир і школа. До часу дарованя сеї реальности вже мало братство школу, котру впроваджено тепер до нового дому. До заснованя сеї школи, мусіли бути в Києві школи, хо-

тяй би елементарні, в котрих учено читати і писати, а пізнати се по київськїм письмі, котре має красні, заокруглені форми букв, а подібного до себе не має. Без сумніву такі школи були при церквах для потреби служби Божої. Тих приходських шкіл з 2 — 3 учениками не можна назвати правильними школами. Доглядаючи від заснованя братської школи бачимо живий рух умовий, заведе типографії, заложене паперні в Радомислі, призначені учителів, видаване книг і образованя проповідників. Се сталося від виступленя Плетенецького. Було се в Лаврі і йому приписують заведе лаврської школи. Чи однак в Лаврі була дійсно школа, не ясно доказане. При П. Бобрецькїм сильно розвинулась братська школа, а могла ще лучше розвинути ся 1620 р., коли одержала потверджене і поміч від патріархів Теофана і Кирила і коли зівстав ректором Касян Сакович. Теофан потвердив школу наук євнго-словенського і латинь-польського письма. Патріарх Кирил александрийський післав на Білу Русь ученого єромонаха Йосифа, аби научав братію віри християнської і грамоти. Гетьман Сагайдачний підніміг 1622. р. школу материяльно, записавши ся з війском за порозком в братство. На похоронї Сагайдачного говорило вже до 20 учеників вірші.

Сакович був вихованцем замойської академії. Около р. 1629 школа київська мала чотири класи, а учителями були люди свїтські. Братська богоявленська школа існувала до 1631—2, а з початком 1632—3 злилась з лаврською і витворилась з неї славна могилянська колегія, а відтак академія. Школи братські перенимали західно-європейську науку, однак не можна було ще з них бути вдоволеним. Підручники були старі. Зближене до латинь-польської науки не було повне, бо і дальше учено граматикки, польського і латиньського язика і других наук в славянськїм або грецькїм язичі. Учителів було мало а і ті мали ріжнообразний, случайний характер. Бачимо по школах учителями дяків шкільних, Греків, московських виходців, учеників єзуїтських шкіл, протестантських учених, студентів замойської академії а може і краківської. О одноцілїм напрямї не могло бути мови.

Петро Могила бачив єї хиби, тож бажав вивести западно-руську просвіту на нову дорогу, дати народови висше богословско научне образоване, а школам учителів, що вивчились висших філософско-богословських наук у себе дома. Петро Могила застав вже в Київї деяких учених людей, других вислав до академії в цілі доповненя образованя. В осєри 1631 була вже відкрита школа, а Кирил Лукаше благословив ю. Лаврська школа була уряджена після звїрця єзуїтських шкіл, складала ся з пяти низших класів і відділу філософского. Пять класів були: інфіма, граматика, синтаксима і реторика з поезією.

Перші три класи представляли наче три відділи одної класи, дві другі представлялись також як два відділи. Учено також філософії і предметів богословїя. Вїшна схожість лаврської школи з єзуїтськими колегіями причинилась до быстрого єї розвитку, але також обудилось підозрінє між православними що-до чистоти віри, що грозило смертю учителям, так що ті приготувались сповїдню до неї.

Коли устало підозрінє, школа наповнилась дітьми. Братська школа злилась з лаврською 1632.

Суть познати, що Петро Могила вихлопостав вже 1633 р. у короля Володислава IV для своєї школи титул академії.

(Дальше буде.)

Япаньско-росийська війна.

Коло Дашічао.

Ген. Куропаткин доносить цареві з дня 25. с. м.: Вивідуючі відділи, вислані в послїдних днях в напрямї Кайчу і Сїякотан ствердили, що горби на північ від Кайчу межі залізничним шляхом а долиною ріки Сїтсако сильно неприятелем обваловані і обсажені. Дня 23. с. м. о 1. год. по півночі неприятель в силї около двох дивізіїв виступив офензивно. Єго боева лінія тягнула ся від ріки Сїтсако до залізничного шляху. Від полудня розвинула фронт дивізія піхоти межі зал. шляхом а місцевостію Гєсіатун, а головну силу армії розмістив неприятель на право в напрямї Дачану. Япаньська кінниця стояла на лівім крилі боевої лінії коло залізничного шляху. Похід неприятеля в перед поступав дуже звільна і з перервами. Ми отворили сильний огонь з 30 пушок, а артилерія нашої задної сторожи знаменито допомагала. Япаньські батерії справили ціль на горби Макуїтєтєса і Яольїтєса, так що наші передні сторожи мусїли їх позволи опускати. Стрїльці нашої задної сторожи із своїх становиць межі Чїтєсі, Дїяфуя і Портїака пражали кулями посуваючі ся вперед япаньські колоюни піхоти. Полковник Лєш завернув задні сторожі в відповідній хвилі і усталив коло Дачану, а наші батерії, які кілька разів зміняли своє становище, стрїляли на неприятельську артилерію, яка звернула огонь на колоюни нашої піхоти (певно резерву — Рєд.). Коло 9½ год. рано наші резерви почали пересувати ся від Сїєльго долиною ріки Сїтсако до Яндїятун, Кусїгун, Пандїяфука і Мерстїятун. В тім напрямї пішли три баталїони, а один з них заняв безпечне місце коло Інтєрчїя і Нїдудалїя, аби бути в злучї з полудневою лінією боевою. Рівночасно Япанці вислали одну бригаду резерви в напрямї Мерстїятун, а один полк з долини ріки Сїтсако в гору через Шаогопа

до Тавчі. Коло 3. год. пополудни неприятель розвинув межі Мерстїятун а Шаогопа около одної дивізії піхоти. В тім самім часї появилась неприятельська бригада піхоти на захід від залізничного шляху. Коло 4. год. пополудни неприятель пересунув свої сили в напрямї Макуїтєтєса, а наші війська, оставивши відділ сторожи в уфортифікованім місци, цофнули ся на приказ в означене місце. Наслїдком горяча були того дня случїя сонїшого поражєня. Наші страхи ще не обчислені. Вечером наші сторожі обсадили знова мічєвїсть Тавчі. Ніч минула спокійно.

Другого дня рано о 5. год. битва почала ся межі передними сторожами коло Тавчі.

З дальших рапортів ген. Куропаткина показує ся, що в ночи на 24. с. м. япаньська головна сила пересунула ся рівнобіжно до російско-фронту на північ і заатакувала Росіян з лївого крила від Дашічао. Вислїдом битви того дня було цофненє Росіян на північ попри япаньський фронт і заняте Япанцями Дашічао.

Вислїсть япаньської армії над російською полягає, як видно, в скоршїм пересуваню резерву поза фронтом боевої лінії та в нічних походах.

Иніші вїсті.

Про облогу Порт-Артурса нема ніяких вїстїй від кількох днів. З Токіо доносять, що військові аташе чужих держав відїхали вже на возний терен. — Із Сан Францїско в Спол. Державах виїхав дня 12. с. м. американський пароход «Корея» з великим ладунком воєнної контрабанди, а надго вїз 200 тисячів фунтів штер. в золотї (5 мил. корон) для япаньского правительства. Від дня виїзду «Кореї» з порту нема про ню ніяких вїстїй. Наслїдком сєго в фїнасових кругах Америки настала журба о долю сєго корабля, бо він міг потрапити в руки владивостоцької флоти, яка кружить на східних берегах Япанїї.

НОВИНИ.

— Калєндар. В пнятицю: руско-кат. Атіяогєна св. муч.; рим.-кат. Марти дїви. — В суботу: руско-кат. Марїни вмуч.; рим.-кат. Авдоїа і Сєнни.

— Наших П. Т. Передплатників звїщємо, що на почтових перепасках пнїшнього числа виписана в коронах квота залягаючої передплати по конець нашого адміністратїйного I півроку, се є по дєнь 13. н. ст. лїпня 1904, або зазначений день після нового стїлю, до якого передплата сягає. Адміністратїя завдав собі труду з зазначуванєм на перепасках стану передплати не для шпорту, але для перегляду і улекїшеня впов. Передплатникам складати належність зачитанє газети в довільних ратах. Не нападємо нікого з впов. Передплатників серед місяця, але пригадуємо ся ласкавій памїти перед самим першїм

Стефан Білінський.

Релїгїно-моральні засади в творах Т. Шевченка.

(Вїдшт. виголошений в духов. семїнарі у Львові дня 20. III. 1904.)

Момзен сказав: «Народи живуть по закону Божому, по закону природи — і вся правительська мудрість тільки в тому лежить, щоб єього закону не ломить, лучше сказавши, щоб о сей закон не розбитись!»

Сумне, політичне лихолїттє придавило Русь-Україну тягаром північно-деспотичних реакцій, і уколєсало її до двовікового національного сну. Геройська слава козацької борби покрилась високими могилами — одинокими свїдками існуваня її, а сумні спомини та свята традиція розбились мов ті розсипані перли по курних хатах. Погорджено законними правами народними, а українську суспільність обернено в хорих гєлєтїв. Розвіян ся патріотизм; несправедлива ріжниця між суспільними станами стерла з лиця української землі «братолюбїє»; пани-козаки звєнісь і зледацїли зовсім, а прості козаки разом з народом загубили в ярмі неволї. Несправедливїсть і неправда, темнота і неволя залягли усю Україну... А там — над морем — похилились від жалощів лози і тихим шепотом згадували

давню славу України. І на степу зівяла трава і не клонилась бїльше перед буньчуками... І здавалось — заснула Україна, — на віки заснула! — Тяжка недоля сплєснула лебєдиними крилами, покрила чорні скиби, і через малі, замазані віконця заглянула у хати.

Строгі права людські і несправедливі! І певно, на колиб судьба народів лише тому улягала праву, мусїла б вїнци йому піддати ся. На щастє повисло над ним право висше, право справедливіше, право Боже, а тим самим сильнїйше.

«Стратилисьє бит політичний, стратилисьє автономію і князїв, стратилисьє свою шляхту, але помимо сєго не пропалисьє єще, бо лишив ся здоровий пень з вірою і обрядом своїм! — Нічим знищенє і знесенє автономії, нічим поява царів і твердого абсолютизму, нічим усякі укази, хотьби як свїт великої царїці з р. 1782, нічим усякі патенти против невидимих указів та патентів великого Царя небес, нічим усяка реакція, намагаюча ся все знищити, викорїнити і убити вільного духа в народї, коли в його серци жива віра і рідний обряд!»

Се основний закон, який нам застерїгає усякого рода еволюцію людскости, а сила його виказалась ярко на українсько-руськїм народї.

Минали роки, минали десятки лїт, приїшла черга і на столїтя, заки післав Бог народови пророка. Блїдими устами уцїлував він зруйновану і покривджену землю і возвістив їй, що наступають дни яснї, — дни волї. Пророк сей —

Шевченко. Зродила його українська суспільність і викормила своїм духом — кормом на поета, історика бувальщини, народного борця-героя. Виколєсала його своїми лїснями, в котрі він вслухавсь, обжемчужив силою своєї гєніяльності і розвіляв відтак по цілій Україні. Їх жаром гєскресив минувше, відживив сучасне, розярив любов до всего, що своє, уніс ся в сферу загально-людських ідей: — волї, правди і братолюбїя. Його твори, озарені найчистїйшим зрозумїнем християнських засад, стались «обоюдним мечем» против лицємірства і облуди, стались грїмким протестом проти неоправданого і несправедливого стану та проти гнєту слабших сильнїйшими. Всї ті цїхи, які знаменують твори Шевченка, ставлять єго в рядї гєнїв, для них звємо його апостолом-провідником правди святої і науки.

Колиж мавм перед собою такого гєнія, не від річи буде застановитись нам, що він думав о релїгїї і моралї, якої ніяк від релїгїї відлучити не можна.

Який народ, такий і син його Шевченко! Біографїя Шевченка — се справдїшна мартирологія так його самого, як і уперсонїфікована, або радше символїчна мартирологія цілого народу українського. Вибивсь на свїт Божий із темного царства крїпостної неволї лиш чудесним, надприродним способом. І ту лежить причина, що побїч усяких мотивів в його поезїї головну вагу має мотив релїгїйний. Анальогїчно до слів св. письма: «Ємуже дано много, много и въз-

коли кождий має якийсь крейцар і може сплатити належний довг, не згадуючи вже про плачене наперед — «передплату». В заграничній прасі водять ся так, що з днем скінчення передплати, замикає ся висилку часописи, в Галичині в нитомість звичай безнастанного пригадування і причиня о виріннане довгу, аж поки черпелівість не урве ся. Тоді не адміністрація, але адвокат і суд просять о сплачене належитости за читане газети. Щоби оминуть ся немилу евентуальність, просимо наших П. Т. довжників, виріннати вказаний на перепасках нинішного числа довг, бо инакше будемо присилувати здержати їм висилку газети і пошукати наших претенсій висше згаданим способом. — *Адміністрація.*

— **Концерт в Камінці струм.** Філія тов. «Промсвіта» в Камінці струм. уряджує дня 31. н. ст. липня 1904. в сали ради повітової концерт в честь Маркіяна Шашкевича при співучасті упрощених посторонних сил з отсею програмою: 1) Вступне слово. 2) «Сонце заходить», хор, Роздольський. 3) «Бандурист», деклам. 4) Сольо скрипкове. 5) Січинський: «Не співайте мені сеї пісні», сольо тенорове. 6) Шевченко: «Думи мої» хор муж. 7) Шевченко: «До Основ'яненська», деклам. 8) Mendelsohn'a: «Variations sérieuses», фортеп'я. 9) Агта: «Добраніч», хор муж. — Дохід з концерту призначений на будову руского театру у Львові. Ціна місць: Крісло І-р. 2 К, П-р. 1 К 60 с, місце стояче 1 К. Початок о 8. год. вечер. По концерті відбудуть ся вечерниці з танцями в сали руского «Сокола», на котрі вступ лиш за запрошеннями.

— **3 Самбора** пишуть нам: Великий фестин з лютернєю фантовою в користь Бурси св. Володимиріра Вел. в Самборі відбуде ся дня 4. н. ст. вересня с. є в неділю о 3. год. з полудня в огороді міскім. Вступ 20 с від особи. — Фанти на сю ціль приймає до 20. серпня п. Коритовска Юлія (почта) Вечером того дня забава з танцями в сали Букетинського. Вступ 1 К. Стрій візитовий. — Місцеву і замісцеву П. Т. Публіку просимо отсим до численної участі В случаю непогоди фестин в слідууючу неділю, однак вечерю відбуде ся невідклично в сім дни. *Виділ «Шкільної Помочи» і комітет Пань в Самборі, 27. липня 1904.*

— **3 Тов-а «Шкільна поміч» в Снятині** одержуємо до поміщення отсю відзвук: Рік минув уже, як реальна школа існує в Снятині. До тої школи реальної учачало сею року дуже мало Русинів, бо всего на-всього 11 і то ще двох учеників було з чужих повітів. Се число є, як на руский повіт, дуже мале. Не знаємо, чому власни наш наряд так нерадо послав свої діти до школи реальної взагалі. Предці ученик зі школи реальної прийде скорше до кавалка хліба, чим з вищих шкіл середних, він по укінченню науки не є ограничений лише на свій рідний край, але для него отворений цілий світ. Маємо уже досить Русинів урядників, священників і адвокатів — брак лише дає ся нам дуже відчувити інженерів — взагалі техніків. — Проте Любі Брата Русини зі снятинського повіту, і кому на руку в Снятин, послайте очою свої діти до школи реальної, а то тим більше, що в Снятин маємо руску бурсу, в котрій селянські діти найдуть поміч в науці і поміщенє на підставі оголошених уже конкурсів. Сею року було в нашій

бурсі 7 учеників зі школи реальної, а 4 з IV. класи школи народної — всі одержали добрий поступ в науках. Тому не загороджуйте Любі Родимці, своїм дітям щастя, але хто має сина талановитого і чує ся троха на силах, най его зараз запише до школи реальної по вакаціях і дасть его до рускої бурси. Всіх ВПр. о. Душпастирів снятинського і околичних повітів і П. Т. руску інтелігенцію просимо ласкаво заохотити селян до послання дітей до школи реальної в Снятині і до уміщення їх в нашій рускій інституті, як також, аби посилали синів до IV класи шкіл народних до міст, аби до шкіл середних могли відповідно пригтовити ся. По вакаціях будуть при вступнім іспиті питані в языка польского, німецкого і рахунків — най же діти до сею добре пригтовлять ся. — За Виділ Товариства «Шкільної Помочи» в Снятині: *о. Філімон Огоновский* голова. *Ілля Федорчук* секретар.

— **Пожарний «Сокіл» в Дубю,** брідского повіта, засновано на статуті львівского «Сокола». Ц. к. намісництво вже затвердило статут. Се перша філія сокільська в сім повіті.

— **Повідомляємо** другів членів, що в справі їзди на колесі належить зголошувати ся до д. Любовича в тов. «Сокіл» ук. Куркова ч. 13. — *Старшина тов. «Сокіл» у Львові.*

— **Цісар** зволив жертвувати з своїх приватних фондів 200 К на докінчене будови церкви в Руськім Селі, перемисского повіту. — Для поговільців Калуща уділив цісар 4.000 К завомоги.

— **Перенесеня.** Ревідент при дирекції залізниць в Станиславові, Василь Мокранський і асистент Йосиф Штегман перенесені із Станиславова до управи руху в Чернівцях.

— **Іменованя.** Президія краввої дивекції скарбу іменовала комісарів скарб. сторожи: Кар. Людніка, Теоф. Сімяновского, Фр. Левицкого і Омел. Стрільбицкого старшими комісарами скарбової сторожи в IX. кл. рангі, а цлового поборця Вит. Колькевича і старших реєцієнтів скарб. сторожи: Стеф. Жичинського, Миколу Беднарского, Стан. Кухарского, Юл. Гоцовского і Фр. Леского комісарами скарбової сторожи в X кл. рангі.

— **Працанє віцепрез. намісництва Лідля.** Нині в полудне зібрани ся в палаті намісника урядники намісництва і полції, аби попрощати уступаючого на пенсію віцепрезидента намісництва п. Яна Лідля. Перший промовив намісник гр. Потоцький, зазначаючи, що п. Лідль працював під чотирма намісниками і звістив, що цісар наділив его титулом тайного радника. Імєнем урядників працань віцепрезидента гр. Лось і відчитав адресу, почім Екец. п. Лідль розпрацань ся сердечно з всіма присутними.

— **Вибори соймових послів на Буковині** з міської курції і з торговельної палати черновецкої покінчили ся побідою кандидатів «Вільнодумного Союзу». В доповненю поданого нами вчера висліду виборів додаємо, що в Радівцях вибрано послом постунового Німця Ландсвера, а в Сучаві при тіснійшій виборі перейшов кандидат адвокатури др. Вайденфельд (соціал-демократ) проти сучавского бурмістра Де Льюжа.

— **Пожари.** В Вільшаниці коло Ліска згоріло оноді 16 господарств і школа. — В Гаях, яворівского повіта, знищав огонь 4 сільські загороди. — В Чемеринцях, перемисляньского повіта,

згоріло одно господарство. — В Залукві коло Станиславова, згорів дім і стайні Маркуса Блеха. — В Шульганівці, чортківского повіта, знищив огонь три доми. В огни згинуло двоє дітей. — В Лячку коло Добромилля згоріла стодала а в ній 60-літній жебрак Павло Шиманський, який т. м. ночував. — В Радехові вибух огонь на передмістї «Куток» і знищив 50 домів. Причиною пожежі були діти. — В Ворохті горів передвчєра і вчєра ліс Гандса і сусідні ліси камеральні. Огонь ширив ся в напрямі Тартарова.

— **Садженє і охорона придорожних дерев.** Краввий виділ ухвалєв на однім з послїдних засідань внести до сойму проект закона о садженю та охороні придорожних дерев. Після того законопроект, здовж всіх краввих доріг і публичних доїздів залізничних мають садити ся і старанно удержувати ся подвійні, а в місцях, де ширина дороги на се не дозволяє, принайменше один ряд дерев. Виїмок будуть становити части доріг, що ведуть крізь густо забудовані місцевости і крізь ліси. Новий закон має обовязувати від 1. січня слідууючого року, а не буде обовязувати лише в обєзї громад міста Львова і Кракова.

— **Нафтовий страйк.** Остатні два дні минули в Бориславі спокійно. Страйкуючі робітники зібрани ся позавчєра вечером на віче, вислухали кілька бесід і розійшли ся домів. В Рогозах, в Рівнім і в Бібрці коло Коросна працює около 200 робітників, є є дві третї всіх робітників. В Потоці повернуло до праці 27 страйкарів.

— **Наслідки спеки.** Італійські дневники пишуть, що до проф. Грассіого, директора анатомічного інституту при римській університеті, зголосив ся якийсь Роччі з оригінальною предлогод. Реччі твердить, що з когута можна за молоду зробити курку, але ніколи не можна курки перемінити в когута. Проф. Грассі заїтригований твердженням сею трансформатора, закупив 100 молодих когутників і передав їх Роччіюму до перемін, однак для безпечности поручив двом слугам, слїдити Роччіого, аби не утік з когутами. Роччі оповідав, що дослїди з переміною когутів в курки робив від давна і на 230 случаїв лише шість не удали ся. Учені природописці в недовірєм кивнуть головами що-до трансформаційних здібностей Роччіого, але ждуть, що буде.

— **Конкурс.** Виділ Товариства «Шкільна Поміч» в Сокалі повідомляє отсим, що з новим роком шкільним т. є з днем 1. вересня 1904. прийме на приміщенє 30 учеників до Бурси селяньської імені св. О. Николая в Сокалі. Услїва прийнята суть: 1) Оплата готівкою 4 корони місячно. 2) Доставка харчу через рік шкільний має бути від одного ученика така: бараболь 4 кірці, 25 кіло крупу ячмієвих, 25 кіло гречаних, 25 кіло пшона, 25 кіло гороху, 50 кіло муки пшеничної пилтьованої, 8 кіло солонини, 1 гарнець масла, 2 гарці сира, одну копу капусти, 1/2 кірця бураків, тижнево по два бохонці хліба. В разї, ели хто не може харчу доставляти, платять 16 К місячно з горн за ціле удержанє. Кождий питомець зложить при вступі до бурси одноразово 2 корони за зужите інвентара. Першєнство до прийняти мають бувші вже питомці тої бурси. — Зголошувати ся треба усно, або письменно у Ви. Отця Миграта Левицкого, пароха в Сокалі, однак найпізнійше до 10. серпня 1904. року.

щєть ся оть него», сповнив поет-кобзар знаменито задачу Божого посланництва. Зрозумів відразу, що поезія, яко штука красна, є найбільшам даром Божим, що має закривати та вливати в серця темної і зневолоної маси — промінєє світла, бо поезія —

.....то Боже слово,
То серце по волі з Богом розмавля,
То серце щєбєчє Господною славу, (I. 40)¹⁾
або як на иньшій місци каже:

І ми, читая, оживаєм,
І чуєм Бога в небесах! (II. 67).

Шевченко цїнив поезію дуже високо і зрозумів її ціль, коли сьївив і рад був сьївати про Бога яко принципіальну причину:

Все од Бога, —

Од Бога все! А сам нічого
Дурний не вдїє чоловік! (II. 122).

Хто сьїває про Бога, того болить неправда, лож, знущання і лютиєть «великих катів»; тому тяжко дивитись на нещасну долю пригноблєних та прислухуватись їхнім стонам:

Мій Боже милий!
Даруй словам сьвятую силу —
Людское серце пробивать,
Людські слези проливать, — (II. 155).

Хто же бажає добра, релігійности і гуманности, мусить сам визначатись тими прикметами. І справді — Шевченко був релігійним і то глу-

боко релігійним, коли його твори аж дышать релігійністю і становлять цілий ряд горячих молитв завдяки біблї, яко одинокому його кормови духовому. З біблї учив ся Шевченко в дяківських школах, біблїю читав в часі побуту в «Академії художеств» в Петербурзі, вона невідступна його товаришка в тюрмі і казармі. І величезний вплив біблї на твори Музи Шевченкової є того стєпеня, що перенизуєсь і пересуваєсь червоною ниткою і позіставляє по собі нестерті слїди, як і народні пісні.

Та щоб як слїд розібрати і вказати те, мусимо вдарити на погляди Шевченка, якими руководивсь він зглядом сьвященства і церкви, а дальше зглядом усеї суспільности української.

Історія українського народа тісно звязана з його вірою. Немало крови полилось, немало голов покотилось в оборонї віри на українській землі, а сьвященство і церква осьвящало молитвою само оружє — ножі — та виступали самі проти властїлюбности єрархів, які посїали ворожєнчє в миролюбивій Церкві Христовій. Тоді сьвященство йшло на руку народови, днесь противно: стануло проти него. — Для того поет, запалений горячою любовю до свого народа і Неньки-України, бажає лише такого сьвященства, яке для його народа було-б найбільше, найвідповіднійше. А буде воно таким тоді, коли поверне на давні шляхи, та зуміє станути не лиш в оборонї справ віри і Церкви, але потрафить так само заступитись за права народа і охоронити його

від напливу шкідливих елементів. Воно має числитись зі сьвятощами народа і ті сьвятощі своєю повагою осьвящати¹⁾. На жаль українське сьвященство зовсім відчужилось від народа, не в силі запротестувати проти профанованя і нищеня московськими черцями в монастирях і по церквах всего того, що нагадує українську окремішність або не підходить під смак і міру московського чернечого деспотизму і аскетизму, не дбає зовсім о духову і моральну сторону «незрячих» і не дає сїромоги пізнати світло правди і науки, хоть в тім лежить головно спасєнє і будучє щастє народа:

Тоді, як, Господи, сьвятая
На землю правда прилетить,
Хоч на годиночку спочить, —
Незрячі прозрять, а кривий
Мов сарна з гаю, помайнують;
Нїмим отверзатця уста
Прорветця слово, як вода,
І дебр — пустиня неполита, —
Сїяюшою водою вмита
Прокинетця — і потечуть
Веселі ріки, а озера
Кругом гаями поростуть,
Весєлим птацтвом оживуть. (II. 221).

(Дальше буде).

¹⁾ Кобзар Тараса Шевченка — вид. тов. ім. Шевченка.

¹⁾ Історія літер. руськ. — Ом. Огоновский, стор. 554. ч. II. в. II. Провідні ідеї, Партицький — стор. 29.

Братя селяни! Забезпечуйте своїм дітям і рускій суспільности красшу будучність через науку, до осягнення котрої наше Товариство Вам як найширіше допомочи хоче. — Від Виділу Товариства „Шкільна Поміч“ в Сокалі, дня 2. липня 1904. О. др. В. Левіцький, председатель.

— Дрібні вісти. Вінчан п. Евстахія Барановского, укінченого богослова, з п-ною Софією Нестайко відбуде ся дня 2. серпня в парохіяльній церкві в Чернелиці (зел. станія і телегр. Городенка, почта в місці). — „Діло“ доносить, що надвірнянський староста засуспендував учительку Олену Січинську в Ланчині за те, що не явила ся в старостві на его приказ. — О мандат соймового посла з м. Львова старає ся звисний вшеполяк проф. Глобінський. — З Варшави доносять, що генерал-губернатор Чертков має уступити з дотеперішного становища.

В кожній рускій хаті повинна бути на стіні мапа всеї Руси-України, видана Р. Тов-ом педагогічним у Львові. (Величина : 75x59 см.). Коштує лише 40 сот. Молодіж при науці чи забаві все буде мати перед очима наглядний образ нашої великої Вітчизни.

Телеграми

з дня 28. липня.

Петербург. На міністра внутрішних справ Плевого, коли він хотів виїхати з Петербурга і прибун на варшавський дворець, кинено бомбу, яка повалила его трупом на місці. (Плево обняв міністерску теку по замордованім мін. Сіпягіні дня 18. червня 1902. Его політика нічим не різняла ся від політики его попередника).

Діон (у Франції). Тутешний єпископ кс. Ле Нордез (рішучий приклонник французского правительства) виїхав до Риму, оправдати ся з заміту належання до протикатолицкої секти.

Альжир. До тутешного порту приїхав англійський пароход „Маякка“ під росвійскою флагою і з росвійскою залогою. („Маякка“, як звисно, сконфіскувала росвійска добровольна фльота на Червонім морі. В Альжирі мають передати сей корабель англійскому конзулеві).

Льондон. Тутешним дневникам доносять, що Японці забрали вже місто Гайчен.

Надіслане.

Др. Мирон Вахнянин

лікар клініки львівского універс., б. лікар клініки проф. Лайдена в Берліні
ординує у внутрішних недугах від 3—5 попол.
ул. Академічна ч. 26. (мезанін).

ОКУЛІСТ

Др. ЯРОСЛАВ ГРУШКЕВИЧ

ординує
при ул. Личаківській ч. 19 А від 11—12 і від 4—5.

Морелі

вибрані висилає в 5 клг. кошиках оплатно по 3 К 50 с. за побранєм почтовим.

Прошу о вчасні замовленя

ІВАН СТЕРНЮК

купец

100(12-14)

в Заліщиках.

„Тревоги автора і видавника“

(гумористична подія з натури)

О. Я. Кониського

можна набувати в Адміністрації „Руслана“ та в обох руських книгарнях у Львові.

Ціна примірника на веліновім папері вносить всего 30 сот. (з поштовою пересилкою 35 сот.)

ТОВАРИСТВО взаїмного КРЕДИТУ

„Дністер“

стоваришенє зареєстроване в обмежаною порукою у Львові, ринок ч. 10, дім „Просвіти“.

ЧЛЕНАМИ ТОВАРИСТВА можуть бути тільки обезпечені тревало в „Дністрі“ від огню Членський уділ 50 К можна аложити в ратах; висове 2 К.

ЧЛЕНИ ТОВАРИСТВА можуть затигати ПОЗИЧКИ ні 6%, за предложенєм відповідної гіпотекі або поруки; сплату більших позичок розкладає ся на 10 літ.

ПРИ ПАРЦЕЛЯЦІЯХ і иншім купні землі нехай купуючі звертають ся за позичками до „ДНІСТРА“.

ВКЛАДКИ ЩАДНИЧІ приймає Товариство на 4%.

З ЧИСТОГО ЗИСКУ дістають члени дивіденду від уділів а часть зиску призначає ся на добродійні цілі; дотепер уділено на церкви, бурси, школи і т. п. 18385 К.

Стан 31. ма 1904:

Вкладки	1,698.746 К
Уділи	115.947 К
Фонди резервові	23.522 К
Позички	1,403.472 К
Цінні папери, льок. в банках і на рах. бжучий	506.994 К

Розклад гоїздів залізничних обовязуючий від 1. мая 1904.

(Приїзд і відїзд поданий після середно-європейского часу).

о год.	Приходять до Львова (головний дворець)	о год.	Відходять зі Львова (головний дворець)
6:00	з Кракова, Берліна, Відня, Праги, Хирова	6:20	до Іцкан, Яс, Букарешту, Жидачева, Потутор, Керезмезе, Чорткова (від 1/2—3/4), Сучави
6:10	з Іцкан, Чорткова, Калуща, Делятина (чер. Коломию 1/2—3/4 вкл. в нед. і сьвята), Керезмезе (1/2—3/4 вкл.)	6:30	до Підволочиск, Київ, Одеса, Бродів, Кошичинець, Гусятина, Чорткова
6:46	з Рави рускої, Сокаля	6:45	до Лавочного, Пешту, Дрогобича, Борислава до Яворова
7:40	з Підволочиск, Одеса, Київ, Бродів	8:23	посп. до Кракова, Відня, Берліна, Праги, Любачева, Самбора, Законаного
7:45	з Лавочного, Пешту, Хирова, Борислава, Калуща	8:35	до Кракова, Відня, Праги, Ясла, Осьвенцима
8:00	з Самбора, Хирова	9:10	до Лавочного, Хирова, Калуща, Ходорова
8:10	з Станиславова, Жидачева, Потутор	9:15	до Самбора, Хирова
8:20	з Яворова	9:30	до Белци, Сокаля, Любачева
8:55	з Кракова, Відня, Берліна, Парижа, Праги, Законаного через Краків, Мезедлборча, Пешту	10:35	до Тернополя, Потутор
10:02	з Стрия, Борислава	10:45	до Черновців, Деїтина, Заїцк, Новоселці
10:20	з Рівне, Любачева	1:55	посп. до Підволочиск, Київ, Одеса, Бродів, Кошичинець, Чорткова, Заліщик, Гусятина
11:25	з Коломиї, Жидачева, Потутор, Керезмезе з Лавочного, Калуща, Хирова, Борислава	2:45	посп. Іцкан, Яс, Букарешту, Потутор, Калуща, Жидачева, Чорткова, Вишніці, Керезмезе
1:30	посп. з Кракова, Берліна, Відня, Праги, Н. Самча, Римауов, Івопича, Сянока, Хирова	2:55	посп. до Кракова, Відня, Берліна, Праги, Законаного
1:40	посп. з Іцкан, Чорткова, Калуща, Заліщик, Кіманя, Новоселці (через Жучку, Вишніці)	3:05	до Стрия, Хирова, Борислава, Тухлі від 12:30—3:00 вкл.), Колього 1/2—3/4 в л., Ходорова, Калуща
2:30	посп. з Підволочиск, Одеса, Київ, Бродів, Грималова, Гусятина, Кошичинець, Козови	3:30	до Рівне, Любачева, Хирова
4:35	з Стрия, Хирова, Тухлі (12:30—3:00), Сьолього (1/2—3/4)	3:40	до Самбора, Хирова
4:45	з Яворова	5:48	до Яворова
5:00	з Підволочиск, Київ, Одеса, Бродів, Грималова, Потутор, Заліщик, Гусятина, Іваня нутого, Скали, Кошичинець	5:55	до Коломиї, Жидачева
5:40	з Кракова, Берліна, Відня, Праги, Осьвенцима	6:20	до Кракова, Відня, Берліна, Парижа, Праги, Карасьбяду, Хирова, Пешту, Н. Самча
5:50	з Іцкан, Жидачева, Новоселці і Сучави	6:40	до Лавочного, Пешту, Хирова, Борислава, Калуща
6:00	з Белци, Сокаля, Любачева, Рави рускої	7:05	до Рави рускої, Сокаля
6:40	посп. з Кракова, Відня, Берліна, Праги, Івопича	9:00	до Підволочиск, Київ, Одеса, Бродів
8:40	з Іцкан, Букарешту, Чорткова, Потутор, Жидачева 1/2—3/4, Гусятина, Керезмезе, Калуща.	10:05	до Верешини 1/2—3/4 вкл.), Хирова, Н. Загірля
9:10	з Кракова, Відня, Берліна, Бродява, Варшави, Праги, Осьвенцима, Хирова	10:42	до Іцкан, Чорткова, Заліщик, Делятина, Сучави
9:50	з Кракова, Відня, Берліна, Бродява, Варшави, Праги, Осьвенцима, Хирова	10:55	до Кракова, Відня, Бродява, Праги
10:00	з Самбора, Хирова, Сянока, Ясла	11:00	до Підволочиск, Бродів, Кошичинець, Грималова, Іваня нутого, Скали, Гусятина, Потутор
10:20	з Підволочиск, Київ, Одеса, Бродів, Кошичинець, Заліщик, Скали, Іваня нутого, Гусятина	11:05	до Стрия
10:40	з Лавочного, Пешту, Хирова, Калуща, Борислава,	12:45	посп. до Кракова, Відня, Берліна, Парижа, Праги, Законаного, Н. Самча
12:20	посп. з Іцкан, Яс, Царгорода, Жидачева, Заліщик	2:51	посп. до Іцкан, Яс, Букарешту, Чорткова, Керезмезе (від 1/2—3/4), Сучави, Кіманя
2:31	посп. з Кракова, Берліна, Парижа, Відня, Праги	4:10	до Кракова, Відня, Бродява, Берліна, Праги, Пешту, Самбора, Сянока, Осьвенцима
3:25	з Тернополя, Бірок великих, Грималова		
	на дворець „Підзамче“		
7:20	з Підволочиск, Одеса, Київ і Бродів		
2:15	посп. з Підволочиск, Київ, Одеса, Бродів, Грималова, Гусятина, Кошичинець, Чорткова	6:43	до Підволочиск, Бродів, Київ, Одеса, Кошичинець, Гусятина, Чорткова
5:06	з Підволочиск, Київ, Одеса, Бродів, Кошичинець, Заліщик, Потутор, Іваня нутого, Скали, Гусятина, Бродів, Грималова	10:52	до Тернополя, Потутор
		2:09	посп. Підволочиск, Бродів, Київ, Одеса, Кошичинець, Гусятина, Грималова, Скали, Іваня нутого.
10:02	з Підволочиск, Київ, Одеса, Бродів, Кошичинець, Заліщик, Іваня нутого, Скали, Гусятина	9:21	до Підволочиск, Київ, Одеса, Бродів
3:04	з Тернополя, Бірок великих, Грималова	11:24	до Підволочиск, Бродів, Кошичинець, Заліщик, Іваня нутого, Скали, Гусятина, Грималова.

ПОЇЗДИ ЛЬОКАЛЬНІ.

Приходять на головний дворець :

з Брухович 6:46, 8:00 рано, 12:39, 3:00 і 4:30 пополудни, 6:00, 8:04 і 9:12 вечером, (від 8:5 до 11:9 вкл.)
з Янова 8:20 рано, 1:16, 4:45 попол., 9:25 вечером (від 1/5 до 30/9 вкл.), 10:10 вечером (від 15/5 до 31/5 вкл. в неділі і сьвята).
зі Ширця 9:35 вечер. (1/6 до 11/9 вкл. в неділі і сьвята).
з Любіня вел. 11:35 вечером (від 15/5 до 11/9 вкл. що неділі і сьвята).

ЗАМІТКА: Час середно-європейський рінить ся від часу львівского о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-європейского = 12 год. 36 мін. часу львівского. — Нічні години від 6. вечер до 5:55 рано обсьедено рамками. — В місті продає білети звичайні агенція часописней Й. Ст. Соколовского пассаж Гавемана 9, від 7. рано до 8. вечером. — Бюро інформаційне ц. к. залізниць державних (ул. Красіцьких ч. 5.) уділяє полєсенє в справах залізничних, продає білети всякого рода і розклади їзди, в годинах урядових від 8. рано до 3. пополудни, а в неділі і сьвята від 9. рано до 12. в полудне.

Відходять з головного двірця :

до Брухович 7:10 рано, 9:30 і 11:45 передполудни, 1:05, 3:45 і 5:05 попол., 7:05 і 8:17 веч. (від 8:5 до 11/9 вкл.)
до Жовкви 11:10 вечером (що неділі).
до Янова 6:10 рано, 9:15 передпол., (від 1/5 до 30/9 вкл.) 1:35 попол. (від 15/5 до 31/8 в неділі і сьвята), 3:18 попол. (від 1/5 до 30/9 вкл.) і 5:48 пополудни.
до Ширця 1:45 попол. (від 1/6 до 11/9 вкл. в неділі і сьвята).
до Любіня вел. 2:15 попол. (15/5 до 11/9 вкл. в неділі і сьвята).